

KOLMIPORTAINEN
TUKI - VAHVA
YLEINEN TUKI
STRUKTUURIEN JA
ERIYTTÄMISEN
KEINON.

Laadukkaan yleisen tuen antaminen kuuluu kaikille!

Vitka T, 2021. Laaja-alaisen erityisopetuksen käsikirja. Keuruu: PS-kustannus.

Sandberg, E, 2021. Pedagoginen tuki perusopetuksessa ja toisella asteella. Jyväskylä: PS-kustannus.

Koonnut: Laura Sirviö

*Hankekoordinaattori: Oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen
Pohjois-Savossa 2021-2022*

YLEISEN TUEN PEDAGOGISEN TUKEMISEN MUOTOJA JA MENETELMIÄ

Turvallisen ilmapiirin
luominen ryhmään

Työrauha oppimiseen

Struktuurien
järjestelmällinen
käyttäminen

Tilanteiden ennakointi

Oppilaita osallistavat
menetelmät

Rakentava vuorovaikutus

Vahvuusperustainen
opetus

Rakentava ja ohjaava
palautteenanto

Sensitiivisyys

Tukiopetus

Monikanavainen opetus
ja ohjaus

Opetuksen ja tehtävien
alas- ja ylöspäin
eriyttäminen

Joustavien ryhmien
muodostaminen

Oppimisympäristöjen
muokkaaminen

Osa-aikainen
erityisopetus

Oppimisvaikeustestaus

Laaja-alaisen
erityisopettajan
konsultointi

Samanaikaisopettajuus
ja yhteisopettajuus

Henkilöstön tiivis
yhteistyö ja
opiskeluhuollon palvelut

Kerhotoiminta

Kodin ja koulun
yhteistyö

Strukturoitu koulupäivä. Tämä tarkoittaa oppituntien selkeiden rakenteiden näkyväksi tekemistä esimerkiksi kuvien ja oppitunnin kulun näkyväksi tekemistä jokaiselle oppilaalle.

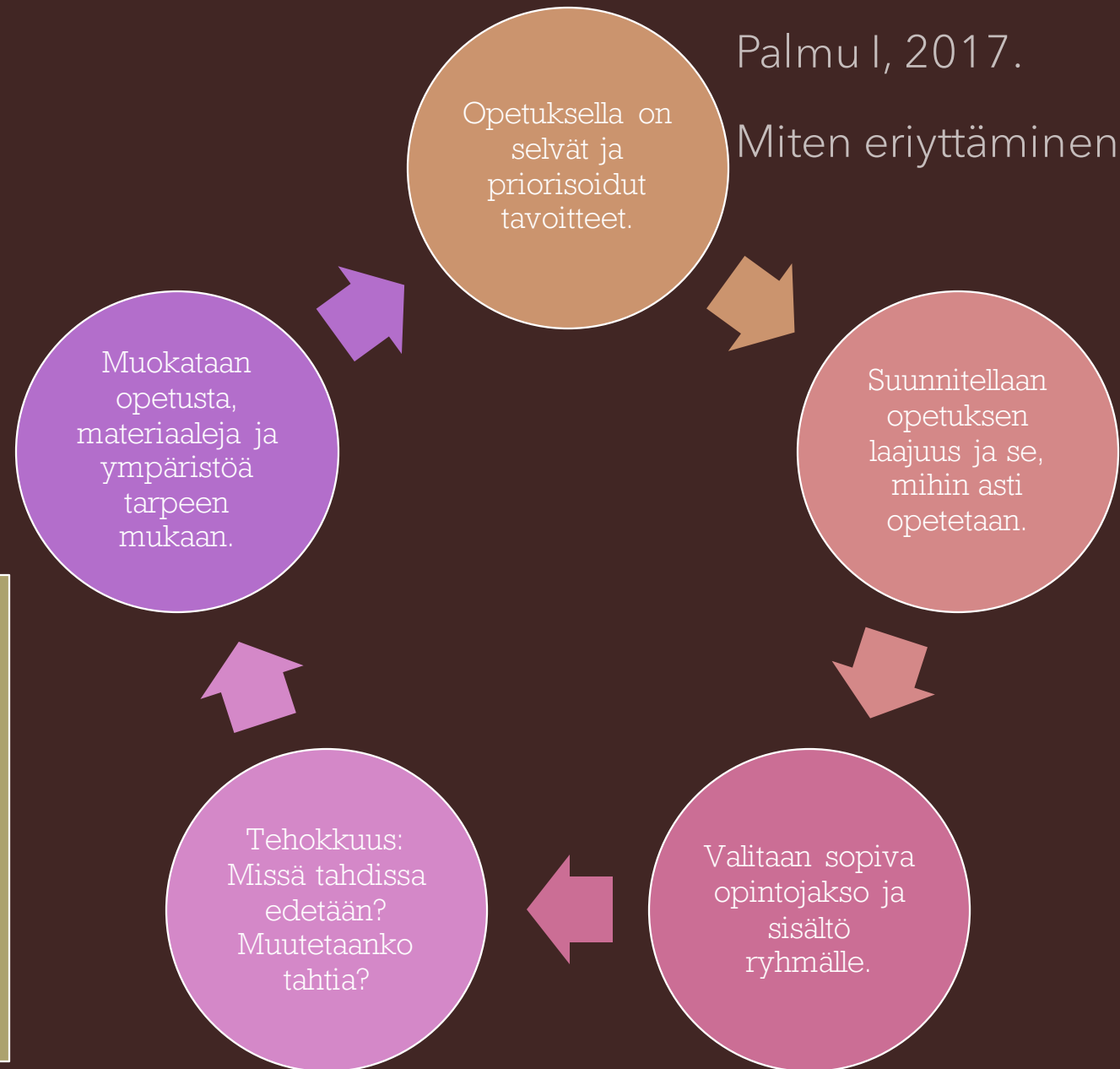
Opetuksen eriyttäminen. Tämä tarkoittaa lapselle yksilölliseen tarpeeseen annettavia helpompia tai haasteellisimpia tehtäviä ja opetusta. Alaspäin eriyttäminen voisi olla mahdollista lapselle, jolla on oppimisvaikeus esimerkiksi tietyn oppiaineen kohdalla. Ylöspäin eriyttäminen tulee kyseeseen esimerkiksi kognitiivisesti lahjakkaan oppilaan kohdalla, joka turhautuisi tehtäviin, jotka jo osaa. Opettajan tulee siis räätälöidä opetustaan opetusryhmälleen sopivaksi ja erilaiset oppijat huomioivaksi. Kaikille sama opetus ja samojen tehtävien antaminen ei ole enää tätä päivää.

Osa-aikainen erityisopetus, joka tarkoittaa erityisopettajan tukea ja konsultaatiota esimerkiksi tietyssä oppiaineessa tai oppimisympäristössä, vaikka muutoin lapsi opiskelee aivan tavallisessa luokassa luokanopettajan tai aineenopettajan johdolla. Lapsella voi olla esimerkiksi lukivaikeus, ja hän tarvitsee lisäharjoitteita erityisopettajan kanssa tai lapsen oppimisympäristöä tarkastellaan erityisopettajan kanssa yhteistyössä ja luodaan yhdessä oppilasta tukevia ratkaisuja/muutoksia oppimisympäristöön.

ERIYTTÄMINEN LUONTEVANA OSANA KOULUN TOIMINTAKULTTUURIA

Palmu I, 2017.

Miten eriyttäminen toimii?

Eriyttäminen on aina ensisijainen suunnitelmallinen keino ottaa huomioon opetusryhmän tarpeet ja oppilaiden erilaisuus. Eriyttämisen tavoiteena on, että mahdollisimman moni oppilas oppii ja pystyy näyttämään osaamisensa oppitunneilla. (Roiha & Polso 2018.)

STRUKTUROITU OPPITUNTI

Struktuurien avulla pyritään auttamaan oppimisessa, eriyttämisessä ja keskittymisessä.

Struktuurin selkiyttävät oppituntia ajan, tilan, istumapaikan, toiminnan ja vuorovaikutuksen avulla.

Selkeät ja näkyvät struktuurit tukevat oppilaita toiminnanohjauksen haasteissa.

Levoton oppitunti:

- Tarkista struktuurit.
- Varmista, että opetettava asia on ymmärretty.
- Varmista, että tehtävänanto on ymmärretty.
- Varmista, että erilaisille oppijoille on eriytettyjä, oman taitotason mukaisia tehtäviä.

STRUKTUROITU OPPIMISYMPÄRISTÖ

Valaistus, ilmanvaihto,
lämpötila, erilaiset
ärsykkeet

Luokkatilan siisteys ja
järjestys

Kirjoilla ja materiaaleilla
selkeät paikat

Tehtävien tarkastuspiste
aina samassa paikassa

Harkittu istumajärjestys
(vaihdetaan HETI,
ongelmien ilmetessä)

Oppilailla ennalta
sovittuna rauhoittumisen
tai eriyttämisen
paikkaan/tilaan luokassa

Esillä vaintarvittava
määrä materiaalia

SISÄLTÖJEN ERIYTTÄMINEN

- Laatu on tärkeintä, ei määrä!
- Tehtävien selkiyttäminen ja vaikeiden asioiden suullinen avaaminen.
- Tehtävien pilkkominen pieniin osiin.
- Opetetaan OPSin tavoitteiden mukaan, ei kilpailla oppikirjan kanssa.
- Lahjakkaille lisähaastetta esim. laajemmat projektit.
- Osalle oppilaista riittää, että he hallitsevat vain keskeiset pääsisällöt aiheesta. Kaikkea ei tarvitse osata.
- Huomioidaan oppimisympäristö.
- Vaihdeltaan tehtävään käytettyä aikaa.

OPPIMATERIAALIN ERIYTTÄMINEN

- Hyödynnetään erilaisia materiaaleja ja erilaisia oppimisympäristöjä.
- Eriytetään yksittäistä tehtävää suoraan niin, että osa oppilaista voi tehdä taitotasonsa mukaan laajemmin ja osa suppeammin. Aina ei tarvitse olla erillisiä tehtäviä eri taitotasoille.
- Hyödynnetään apuvälineitä osana opetusta, kuten laskimia, lukikalvoja, valmiita muistiinpanoja, tietokoneita, matematiikan konkretiavälineistöä ja äänikirjoja.
- Käytetään (valmiita) sanaselityslistoja tai käsitelystoja lukuaineissa.
- Sisällön selkokielen tiivistelmä.

OPETUSMENETELMIEN ERIYTTÄMINEN

Hyödynnetään samanaikaisopetusta ja yhteisopettajuutta.

Muistetaan riittävät toistot uusissa opetettavissa asioissa.

Oppilaat opettavat ja auttavat toisiaan oppimaan. Yhteistoiminnallinen oppiminen.

Kehitetään erilaisia oppimispolkuja.

Otetaan toiminnallisuus osaksi opetusta.

Tehdään projekteja. Jokainen oman taitotasonsa mukaisesti.

Käytetään urakkamenetelmiä ja niiden sovelluksia, jolloin oppilaiden oma vastuunotto korostuu.

Hyödynnetään pistetyöskentelyä niin, että luokassa on eritasoisia tehtäväpisteitä, joissa opettaja pystyy myös eriyttäen opettamaan.

Oppilaat tekevät opetetusta asiasta toisilleen kysymyksiä seuraavalle tunnille.

Pelataan pelejä.

Suunnistetaan tehtäväpisteillä.

Eriyttävät koristehtävät luokassa sovitussa paikassa.

Vapaasti valittava tehtävä.

KOTITEHTÄVIEN ERIYTTÄMINEN

- Tarjotaan läksytukea.
- Annetaan erilaisille oppijoille eri kotitehtäviä taitotasonsa mukaisesti.
- Opiskellaan VAIN ydinsanat.
- Opiskellaan koonnit tekstin lopusta.
- Vähennetään selvästi läksyjen määrää tarvittaessa.
- Läksyjen merkkäamisen ja muistamisen tuki (puhelimella kuva läksyistä, läksyvihko, muistilappu sivun reunassa, Wilma yms.)

LISÄKSI

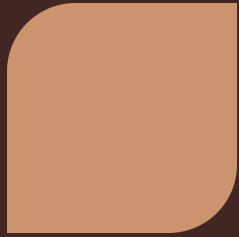

- Hyödynnetään joustavia ja vaihtelevia opetusjärjestelyjä jaksoittain resurssien mukaan (esimerkiksi oppimisvalmiuksien mukaan, sosiaalisten taitojen mukaan, työskentelytapojen mukaan tai kiinnostuksen kohteiden mukaan).
- Välittävä ja myönteinen kohtaaminen kaikkien oppilaiden kanssa. Mitä sinulle kuuluu?
- Tiivistetään ennen tunnin loppua asian pääkohdat. Yhteenveto auttaa muistamaan ja päättää tunnin strukturoidusti.
- Luetaan tehtäviä ääneen ja vtarvittaessa sanotaan tai sanoitetaan toisin.
- Tilojen salliessa eriytetään myös oppimisympäristöjä.

OPPITUNTI

RAUHOITA LUOKKAJA
ALOITA TUNTI

TUNNIN TAVOITTEET JA
RAKENTEET NÄKYVÄKSI

OPETUS JA
TYÖSKENTELY
VUOROTTELEVAT

RAUHOITA
TYÖSKENTELY JA
KERTAA TUNNIN
TAVOITE

YHTEINEN LOPETUS

MUISTILISTA

Oppitunti: Järjestä tunnin alkuun selkeä lyhyt hiljaisuus. Kerro ja tee näkyväksi oppitunnin tavoite ja työskentelytavat kirjallisesti/kuvin. Pidä opetustuokio mahdollisimman napakkana ja selkeänä, ja rytmitä opetusta ja tehtävien tekemistä. Lopeta tunti hiljaisuuteen. Kertaa lopuksi tunnilla opitut asiat lyhyesti.

Pidä tehtävänannot ja ohjeet lyhyinä (mielellään yksi ohje kerrallaan). Älä anna uusia ohjeita kesken toiminnan.

Käytä monipuolisia työskentelytapoja ja huomioi opetuksessa auditiivisuus, visuaalisuus ja toiminnallisuus.

Sopikaa yhdessä etukäteen keskittymistä tukevista järjestelyistä ja tukimateriaalista: musiikin kuuntelu, liikehdinnän salliminen (veden juonti, kynän teroittaminen, paikan vaihtaminen), stressipallo, nystyrätyyny, sinitarra, kuulosuojaimet).